

Offentlig høring om fra trossamfund

22. maj 2025, kl. 13:00-14:00

Proviantssalen på Christiansborg

Foreningen Operation Trosfrihed

Foreningen Operation Trosfrihed

- *at retten til trosfrihed indføres i trossamfundsloven som en betingelse til trossamfundet for at kunne opnå status af anerkendt trossamfund.*
- *Det skal være muligt at forlade et religiøst fællesskab eller trossamfund uden at blive sanktioneret af trossamfundet selv.*
- *at børnekonventionens bestemmelser ligeledes bliver integreret i trossamfundslovens bestemmelser, sådan at en status som anerkendt trossamfund betinges af, at trossamfundet anerkender børns rettigheder, som udtrykt i lovgivningen, og efterlever disse i praksis.*

På baggrund af Jehovas Vidners egne oplysninger, og data fra Danmarks Statistik er det muligt at give en god indikation af problemets omfang:

I perioden fra 1970 og frem til 2025 har været minimum ca. 13.000 frafaldne.

Det svar til 235 på årsplan eller ca. 20 hver måned.

I forordet til denne høring beskrives 4 formål

1. At få viden om situationen for frafaldne
 2. Belysning af konsekvenserne af frafald
 3. Hvad samfundet og trossamfund kan gøre og gør
 4. Hvad der kan gøre yderligere for at understøtte frafaldne bedst muligt.
-

Hvad kan trossamfundene selv bidrage med?

- Det er en grundlæggende misforståelse, at trossamfundene kan bidrage til den hjælp en frafalden har behov for!
- Ved et frafald vil **trossamfundet** altid søge
 - at fremstille sig selv i et positivt lys, at problemet er den frafaldne.
 - at hjælp ydes med det formål, at få den frafaldne til at vende tilbage til troen.
- **Den frafaldne har**
 - behov for hjælp til at frigøre sig, skabe en ny tilværelse uden for rammerne af det trossamfund vedkommende har forladt.
 - behov for at lære sig selv at kende, sine følelser, reaktioner og relationer, som et selvstændigt individ.

Derfor er det **vores holdning**, at den hjælp som frafaldne tilbydes, bør ske inden for neutrale rammer, det vil sige i en ikke-religiøs kontekst.

- **Adgang til fagprofessionelle miljøer**, med tilknytning til psykiatri, terapeuter og psykologer.
 - Endvidere, **inddragelse** af foreninger/organisationer, der arbejder på et ikke-religiøst grundlag, som kan rumme, anerkende og respektere de oplevelser den frafaldne bærer på.
 - Det skal være muligt for frafaldne **at få professionel hjælp** uden først at have en diagnose, fx PTSD eller en angstdiagnose, også i tilfælde hvor der kan være misbrugsproblematikker.
 - Det er vigtigt at være opmærksom på, at mange **i lang tid før et frafald**, lever med et stort psykisk pres, bl.a. fordi konsekvenserne ved et frafald opleves uoverskuelige.
- Dette understreger yderligere betydningen af fokus på neutrale støttefunktioner i offentlig regi, hvor anonym rådgivning er en mulighed.

Hvordan ser den virkelighed ud, som frafaldne fra Jehovas Vidner er rundet af?

Jehovas vidner er et samfund i samfundet, **et usynligt parallelsamfund**, et teokrati, der er ledet af lokale ældsteråd, der via afdelingskontoret i Danmark, bliver ledet af trossamfundets øverste myndighed i USA, Det Styrende Råd.

Jehovas Vidner er kendetegnet ved at være en højkontrolgruppe, hvilket konkret betyder, at alle sider af livet er reguleret af teokratiske bestemmelser, der formidles via deres litteratur og deltagelse i ugentlige religiøse møder.

Jehovas Vidner er, som teokrati, demokratiundergravende.

- **Jehovas Vidners regler står over landets love**, de kan dog i visse situationer tilpasse reglerne, hvor lovgivning specifikt stiller krav herom.
- **Deltager ikke i valg handlinger**, deltagelse i et valg er ensbetydende med frafald og udstødelse.
- **Jehovas Vidner har egne lokale religiøse domstole**, der kan behandle skyldsspørgsmål, også omkring kriminelle handlinger parallelt med landets domstoles behandling. Det betyder, at Jehovas Vidner kan komme til en anden konklusion ang. skyldsspørgsmålet end landets domstole.
- **Medlemmerne har angiverpligt**. Hvis et Jehovas Vidne får kendskab til at et medlem gør noget forkert, er vedkommende forpligtet til at angive medlemmet til ældsterådet.

Adfærdsregulering

Adfærd internet i Jehovas Vidner og i forhold til det omgivne samfund **er reguleret gennem skyld, skam og frygt.**

- Dette kommer særligt til udtryk i det **undervisningsmateriale**, som er målrettet børn, som kan opleves i en serie af tegnefilm, som trossamfundet har produceret.
- Når Jehovas Vidner siger, at noget er et **samvittighedsspørgsmål** for den enkelte, betyder det, at det forventes at vedkommende afstemt sine holdning med de budskaber, som Jehovas Vidners ledelse, Det Styrende Råd, fremsætter.
- Frihed til egne holdninger (samvittighedsspørgsmål) inden for Jehovas Vidner er ikke frihed, men en konstant test af, om man er loyal mod trossamfundets læresætninger.
- **Kritik** af trossamfundets læresætninger **opfattes som frafald.**
- Medlemmer, der tilkendegiver holdninger, der er uforenelige med Jehovas Vidners officielle læresætninger, ekskluderes, hvis de ikke fralægger sig disse holdninger.
- Medlemmer, der er **”svage i troen”**, som ikke handler helt som ønskeligt i forhold til de teokratiske regler, udsættes for **social stempling** ved at man ”mærker” sig vedkommende, som dårligt selskab, hvilket indebærer at den social omgang med vedkommende reduceres til det absolut nødvendige.

Sociale konsekvenser ved frafald:

Fra det øjeblik en eksklusion bliver meddelt eller et frafald bliver kendt af trossamfundet, **mister vedkommende alle sociale relationer** til Jehovas Vidner, inklusive tætte relationer som forældre/børn, søskende, bedsteforældre, børnebørn, osv. Al kontakt afbrydes, som udgangspunkt.

Jehovas Vidner har for nylig foretaget nogle **mindre justeringer** i forhold til udstødte og frafaldne, som betyder, hvis det er formålstjenligt, kan man fx godt vælge at nikke eller sige goddag. Det vel at bemærke kun i de tilfælde, hvor det vurderes at den ekskluderede/frafaldne kan overtales til at vende tilbage til trossamfundet.

Et ofte overset problem ved frafald fra Jehovas Vidner er den **fremmedgørelse af børn, forældre og venner**, der foregår med beskrivelser af de frafaldne som ”onde” og ”farlige”, hvilket er voldsomt indgribende og potentielt livslangt.

Psyriske konsekvenser ved frafald

- At tænke eller føle sig anderledes end det der formidles fra trossamfundet bidrager til en **vedvarende oplevelse af, at være forkert**. – Dette betyder for mange et yderligere selvpålagt **forventningspres, usikkerhed, lavt selvværd og belastningsreaktioner**.
- En udfordring ved at forlade en højkontrolgruppe, som Jehovas Vidner, er, at man skal til at **forvalte en frihed** man ikke har lært at kende og bruge.
 - Det er en proces der strækker sig over lang tid, ofte flere år, og for mange frafaldne forbundet med **angst og depression**.
 - Medfører ofte **risikoadfærd**.
 - Mange oplever perioder med **dårlig tilknytning til fx job og uddannelse**.
 - Nye **soziale relationer er ofte ustabile**, kortvarige og situationsbestemte.

At bryde med et stærkt kontrollerede religiøst fællesskab, der er præget af både negativ social kontrol og sindelagskontrol, kræver store ressourcer og viljestyrke hos den frafaldne.

Livet som frafalden indebærer behovet for nogen at støtte sig til, nogen, som evner at sætte sig i den virkelighed, den frafalde lever med – selvom det er vanskeligt at forstå, hvor dybt disse problemer bunder.

Dette leder mig frem til at gentage den indledende konstatering:

Den hjælp som frafaldne tilbydes, bør ske inden for neutrale rammer, det vil sige i en ikke-religiøs kontekst.

- Adgang til fagprofessionelle miljøer, med tilknytning til psykiatri, terapeuter og psykologer, hvor også anonym rådgivning er en mulighed.
- Desuden, inddragelse af foreninger/organisationer, der arbejder på et ikke-religiøst grundlag, som kan rumme, anerkende og respektere de oplevelser den frafaldne bærer på.

